

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

*(присвяченої 100-річчю від Дня народження
професора Турченка Михайла Михайловича)*

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (присвяченої 100-річчю від Дня народження професора Турченка Михайла Михайловича): «Управління розвитком соціально-економічних систем» (15-16 червня 2022 року). Харків: ДБТУ, 2022. 504 с.

Із надісланих матеріалів оргкомітетом до друку рекомендовано 183 тези доповідей та наукових статей від 259 авторів із 56 установ, організацій і закладів вищої освіти України та зарубіжжя.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

А.І. КУДРЯШОВ

– в.о. ректора ДБТУ, кандидат технічних наук,
(Голова редакційної колегії);

С.М. КВАША

– проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП,
доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

В.І. АРАНЧІЙ

ЯЦЕК СКУДААРСКИ

– ректор Полтавської державної аграрної академії, професор;
– доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;

РАФАА РЕБІААС

– проректор з міжнародних питань, академія ВСБ,
Домброва-Гурнича, Республіка Польща;

В.М. МИХАЙЛОВ

– проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук,
професор;

М.А. СЕРІК

Н.М. ВДОВЕНКО

– проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, к.т.н., доцент;
– завідувач кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;

Ю.І. ДАНЬКО

– проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук,
професор;

І.О. КРЮКОВА

– завідувач кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;

А.О. МАРМУЛЬ

– завідувач кафедри економіки Університету Григорія Сковороди у
Переяславі, доктор економічних наук, професор;

В.С. НІЦЕНКО

– професор кафедри обліку і оподаткування, Одеський національний
університет імені І.І. Мечникова, доктор економічних наук;

І.Б. ЯЦІВ

– проректор з наукової роботи ЛНАУ, доктор економічних наук,
професор;

А.В. МОСКАЛЕНКО

– декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ,
доктор юридичних наук, професор;

О.В. СМІГУНОВА

– завідувач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ,
кандидат економічних наук, доцент;

В.М. ОНЕГІНА

– завідувач кафедри глобальної економіки ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

Ю.П. ВІТКОВСЬКИЙ

– професор кафедри глобальної економіки ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

В.М. ОРЕА

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ,
доктор економічних наук, професор;

О.В. КОРНІЄЦЬКИЙ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ,
доктор економічних наук, професор;

О.М. ПОТИШНЯК

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ,
доктор економічних наук;

О.В. ШАБІНСЬКИЙ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ,
доктор економічних наук, професор;

В.М. НАГАЄВ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ,
доктор педагогічних наук, професор

ОБЛІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

БЕРЕЖНА Д.Ю., ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

Відшкодування збитків є одним із найпоширеніших способів захисту цивільних і господарських прав і по суті є заходом відповідальності. Для правильного застосування механізмів відшкодування важливе значення має вивчення теоретико-правової природи збитків та їх складових.

В господарському обліку його слід розглядати у контексті дебіторської заборгованості та відображувати в обліковій політиці підприємства (організаційна складова – документування, обробка інформації та відображення на рахунках претензій; методична складова – зменшення вірогідності сумнівних та безнадійних боргів) [1, с. 91].

Контрагент, який порушив договірні зобов'язання, зобов'язаний відшкодувати потерпілій стороні завдані збитки.

Приклади причин порушення договірних зобов'язань, що призводять до шкоди, включають: відмову від виконання договору, недопоставку, несвочасну поставку, поставку неякісних товарів, послуг або неправильний обсяг товару, несвочасне перерахування, пошкодження орендованого майна.

Крім того, в окремих випадках стороною, яка отримує таку компенсацію, може бути як покупець (клієнт, орендар), так і продавець (виконавець, орендодавець).

Відповідно до статті 222 Господарського кодексу України у разі потреби відшкодування збитків або інших санкцій комерційна особа чи інша юридична особа-учасник господарських відносин, права чи законні інтереси якої порушені, безпосередньо вирішувати спори з порушником цих прав чи інтересів, має право звернутися до нього з письмовою претензією [2].

Порядок надсилання та подання претензій викладений у статті 222 Господарського кодексу України. Якщо спроба вирішити питання не принесла позитивного результату, то слід звернутися до суду.

Відповідно до цього бухгалтерський дохід підприємства повинен збільшитися до дати визнання боржником цих сум, тобто дати

* Науковий керівник – Канищев Н.А., к.е.н., доцент

отримання винним боржником позитивного письмового результату позову. Отже, на дату підтвердження розміру збитків потерпілий повинен скласти наступне проведення Дт 374, Кт 715, а при отриманні відшкодування збитку здійснити проведення: Дт 31, Кт 374 [3].

Суми визнаних претензій відображаються підприємством – одержувачем претензій у складі витрат того звітного періоду, в якому було прийнято рішення задовольнити вимоги заявника претензій, тобто на дату складання письмово результату розгляду претензії.

Визнані штрафні санкції за недотримання законодавчих та договірних умов відображаються в обліку: Дт 948, Кт 685. При сплаті збитків: Дт 685, Кт 311[3].

Якщо підприємство отримує кошти за пошкоджене майно, що по суті визначається як компенсація вартості пошкодженого майна, то розмір такої компенсації становить з урахуванням ПДВ у базі даних платника. У цьому випадку ПДВ нараховується за ставкою ПДВ 20 %. Отримане платником податку за пошкодження майна як збитки, завдані винним, визнається збитком, завданим платнику і не включається до бази ПДВ [4].

Проведений аналіз свідчить, що боржник, який прострочив зобов'язання, повинен відшкодувати кредитору збитки, завдані невиконанням зобов'язань, а розмір збитків, завданих невиконанням, засвідчується кредитором. Якщо кредитор не вказує інше, при визначенні збитку враховується ринкова ціна, яка існувала на дату добровільного задоволення вимоги боржником у місці, де зобов'язання має бути виконано, або якщо вимога не задоволена добровільно, на дату подання договору або закону. Суд може задовольнити позов про відшкодування збитків, враховуючи ринкову ціну на момент ухвалення рішення. При визначенні неoderжаного доходу (упущеної вигоди) враховують кроки, зроблені кредиторами для отримання цих доходів.

Урахування облікових особливостей відшкодування збитків за порушення договірних зобов'язань є важливим у діяльності підприємства, особливо в нових умовах господарювання, обтяжених глобалізаційними процесами, обставинами непереборної сили та іншими суспільними перетвореннями, що маю безпосередній вплив на методологію обліку [5, с. 16].

Отже, на рівні господарюючого суб'єкта необхідно постійно моніторити законодавчі зміни та здійснювати систематичний перегляд облікової політики.

Література.

1. Канцєдал Н.А., Пономаренко О.Г. Наукове обґрунтування складових облікової політики щодо дебіторської заборгованості. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2018. № 1. С. 87-94. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/484>
2. Господарський кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення: 24.05.2022).
4. Амброзяк Н., Павленко О. Відшкодування збитків. *Податки & бухгалтерія*, 2018. № 56. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/july/issue-56/article-37755.html>
4. Податковий кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 24.05.2022).
5. Канцєдал Н.А. Наукова інтерпретація методології обліку у працях корифеїв бухгалтерської думки. *Облік і фінанси*. 2018. № 2(80). С. 16-23. URL: <http://www.afj.org.ua/ua/article/566/>
<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1221>

ЕКСПЕРТНІ МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

ВЕРТЕПНА К.О.,
СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ СЕКТОРУ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІДДІЛУ ТОВАРОЗНАВЧИХ, ГЕМОЛОГІЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАПОРІЗЬКИЙ НДЕКЦ МВС
БАЄВА В.В.,
ЗАВІДУВАЧ СЕКТОРУ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВІДДІЛУ
ТОВАРОЗНАВЧИХ, ГЕМОЛОГІЧНИХ, ЕКОНОМІЧНИХ,
БУДІВЕЛЬНИХ, ЗЕМЕЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОЦІНОЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НДЕКЦ МВС

В умовах господарювання особливе значення відведено вдосконаленню функцій управління підприємством та плануванню підприємницької діяльності. Від того наскільки правильно буде організована планово-аналітична робота на нижчій ланці промислового виробництва, залежать кінцеві результати розвитку країни. Основою планування на промисловому підприємстві є прогнозування основних показників господарської діяльності та навколишнього економічного середовища. Завдяки ним служби отримують об'єктивні ймовірнісні оцінки шляхів і методів досягнення, поставлені в межах стратегічного та тактичного планування цілей.